

“Uitzetten van konijnen in de duinen is onzin”

Schiermonnikoog heeft een konijnenprobleem. Er zijn te weinig konijnen op het Waddeneiland. Daarom begint Natuurmonumenten met een fokprogramma. Idee is om met fretten de konijnen uit hun holen te verjagen op plaatsen waar meer dan genoeg konijnen zijn. De gevangen konijnen worden uitgezet in duinen waar juist te weinig konijnen zijn. Hoop is dat de konijnenpopulatie zo weer op peil komt in de duinen. Is dat onzin of niet?

— Marjel Neefjes (journalist)

foto: Hans van den Bos, Bosbeeld

Jasja Dekker, Jasja Dekker
Dierecologie

“Het is geen wondermiddel dat de oplossing is voor alle konijnenproblemen”

“Eerlijk gezegd houd ik helemaal niet van het slepen met dieren. Idealiter zorgt de beheerder in die gevallen voor goede omstandigheden en doet het konijn waar het goed in is: zich vermenigvuldigen zodat de stand vanuit de lokale dieren weer kan toenemen. Maar met het konijn lukt dat niet. Op een flink aantal plaatsen is de konijnenstand nog steeds niet hersteld na de uitbraak van RHD en het recentere RHD2. We vermoeden dat dat komt omdat ze onder een kritische dichtheid zijn geraakt, waarbij resistentie niet meer ontstaat of het habitat ongeschikt is geraakt. Er zijn voldoende dieren nodig om resistent te kunnen worden, vegetatie kort en burchten intact te houden. Mogelijk speelt ook genetische verarming een rol. Zo bekeken is de dichtheid verhogen door bijzettingen helemaal geen gek idee. Het is dan een eenmalige ingreep waarna de populatie zich weer kan rendden. Bijzetten is Nederland en buitenland in de afgelopen jaren al gebeurd, met wisselend succes. Het is geen wondermiddel dat de oplossing is voor alle konijnenproblemen. De vraag is dus nog steeds waar, wanneer en op welke manier bijzettingen effectief zijn. Op dit moment doen Marijke Drees, Stichting Bargerveen en Science 4 Nature en ik daar in opdracht van het OBN onderzoek naar. Maar ook de naar andere potentiële herstelmaatregelen.”

Chris Bakker, It Fryske
Gea

“Het lijkt erop dat dat afhangt van de kwaliteit van het voedsel”

“De nieuwe ziekte RHD is als de waterpokken bij mensen: jonge konijntjes hebben er weinig last van en blijven levenslang immuun, maar volwassen dieren gaan eraan dood. Dat is natuurlijk lastig bij het uitzetten, want je kunt zo de ziekte juist verspreiden. En als je dieren uitzet die er nog nooit aan blootgesteld zijn, en dan ineens wel, is dat ook een probleem. Het gekke is dat op veel plekken konijnen er last van hebben, en op andere plekken weer helemaal niet. Het lijkt erop dat dat afhangt van de kwaliteit van het voedsel. Ook zou er een genetische component kunnen zijn aan de gevoeligheid voor de ziekte, bijvoorbeeld door inteelt. Daarom is het goed dat er nu onderzoek wordt gedaan naar de drie belangrijkste componenten: de ziekte zelf, de voedselkwaliteit en inteelt. De uitkomst ervan is de basis voor het beheer, en kan per plek verschillen. Ik vind de stelling dan ook niet per definitie onzin. Het konijn is in de duinen een sleutelsoort: het brengt kalkrijk zand naar boven, maakt stuifplekjes en biedt ruimte voor holenbroeders als de tapuit. Geen konijnen meer in de duinen, dat zou een groot gemis zijn!”

**Marijke van der Heiden, ecooloog
Natuurmonumenten**

**“Op dit moment weten we
echter nog te weinig waardoor
sommige konijnenpopulaties
wel herstellen van de ziekten
en andere niet”**

“Dat is een interessante stelling! En nee, daar ben ik het niet direct mee eens. Konijnen vormen in onze duinen een belangrijke sleutelfactor, vooral voor de instandhouding van de grijze duinen (soortenrijke duingraslanden) vervullen ze met hun graafwerk en geknabbel een belangrijke rol. Ze maken kleine verstuingen, brengen variatie in de structuur en onderdrukken de struweelontwikkeling.

De sterke achteruitgang van konijnen door de konijnenziekten myxomatose en RHD is dan ook een groot knelpunt. Om de effecten van de stikstofdepositie (vergrassing, verstruweling) terug te dringen zetten we nu in het kader van de PAS machines in om te plaggen, maaien en grote en kleine stuifplekken te maken. Veel liever zouden we weer een goede populatie konijnen herstellen als PAS-maatregel.

Op dit moment weten we echter nog te weinig waardoor sommige konijnenpopulaties wel herstellen van de ziekten en andere niet. Heeft dat te maken met het leefgebied? Met ontwikkeling van resistentie? De genetische basis van de populatie? Predatoren? De voedselsituatie? Het is daarom heel goed dat dit nu in het kader van OBN onderzocht wordt. Dan kunnen we daarna gerichte maatregelen nemen om de konijnenpopulaties te herstellen. Die maatregelen kunnen gericht zijn op het verbeteren van het leefgebied van de konijnen, maar wellicht kan ook het uitzetten van konijnen daaraan bijdragen. Uitzetten moet dan wel zorgvuldig gebeuren. Het OBN-onderzoek kan ook duidelijk maken aan welke voorwaarde voldaan moet worden om dit succesvol te laten zijn. Aan welke eisen het uitzetgebied en de uit te zetten konijnen moeten voldoen. Een combinatie van maatregelen om konijnenpopulaties te herstellen ligt voor de hand en die zal in elk duingebied weer net wat anders zijn.”

Myrthe Fonck, PWN

**“Als er
schadeproblemen zijn
door konijnenoverlast
elders, bijvoorbeeld
op golfbanen,
vakantieparken of
industrieterreinen, dan
kan het verplaatsen
van dieren ook een
win-win-situatie
opleveren”**

“Ik vind het zeker geen onzin. Ik denk zeker dat het uitzetten van konijnen zinvol kan zijn, maar dan moet het wel zorgvuldig gebeuren en aan voorwaarden voldoen. Er zijn wel voorbeelden waar het uitzetten van konijnen is gelukt, bijvoorbeeld op de Veluwe een aantal jaren geleden. Dat ging een hele tijd goed tot daar ook ziektes toesloegen.

We hebben lang gedacht: die konijnen gaan het vanzelf weer goed doen, want je wil toch liefst natuurlijk herstellen. We blijven hopen dat de populatie er vanzelf weer bovenop komt. Maar in onze terreinen zien we op een aantal plekken dat dat herstel niet komt. Dan ga je toch neigen tot uitzetten, maar het voelt als een uiterste oplossing. En als je dan uitzet, dan moet het zorgvuldig gebeuren, bijvoorbeeld met kunstburchten die de dieren beschermen tegen predatie, om zo de kans op succes te vergroten. Als er schadeproblemen zijn door konijnenoverlast elders, bijvoorbeeld op golfbanen, vakantieparken of industrieterreinen, dan kan het verplaatsen van dieren ook een win-win-situatie opleveren. Maar voor we echt overwegen konijnen uit te zetten, wachten we graag het onderzoek af.”